

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ดังนี้

1) การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Document study) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ เอกสารทางวิชาการ รายงานการประชุม วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เป็นบทความในเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

2) การศึกษาจากภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาแบบสำรวจ (Survey Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งผ่านการฝึกอบรม ผ่านการประเมิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง จำนวน 287 คน ซึ่งปฏิบัติงานที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด จำนวน 229 คน และบ้านพักเด็กและครอบครัว 23 จังหวัด จำนวน 58 คน ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี กาญจนบุรี ชลบุรี ระยอง สระบุรี นครสวรรค์ เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น มหาสารคาม นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภูเก็ต พังงา ตรัง สงขลา ยะลา แต่สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 243 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.67 ของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิดบางส่วนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง หน่วยงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านเด็ก ประสบการณ์การทำงานสหวิชาชีพ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อลักษณะการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ ซึ่งการวัดระดับทัศนคติต่อลักษณะการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert โดยการวัดระดับการปฏิบัติ และแบ่งค่าคะแนนในข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ปฏิบัติมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ ซึ่งการวัดระดับปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert โดยการวัดระดับปัญหาอุปสรรค และแบ่งค่าคะแนนในข้อคำถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีปัญหาอุปสรรคในระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคในระดับมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและนำไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งผ่านการอบรม ผ่านการประเมิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้ง จำนวน 30 ราย ซึ่งปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาสังคม สถานสงเคราะห์ โรงเรียน และโรงพยาบาลในส่วภูมิภาค เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ทศนะต่อลักษณะการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.901

2. ระดับปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.935

ภาพรวมของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.918 ผู้ศึกษาจึงได้เสนออาจารย์ซึ่งเป็นประธานและกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงข้อคำถามบางส่วนอีกครั้ง และสร้างความเชื่อมั่นว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหา และอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

ซึ่งปฏิบัติงานที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 75 จังหวัด จำนวน 229 คน และบ้านพักเด็กและครอบครัว 23 จังหวัด จำนวน 58 คน รวมจำนวนสิ้น 287 คน

2. แบบสอบถามที่รวบรวมได้มีจำนวนทั้งสิ้น 243 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.67 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 243 ชุด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS) โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\text{Mean} = \frac{\sum fx}{N}$$

Mean = ค่าเฉลี่ยหรือคะแนนเฉลี่ย

N = จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

X = ค่าคะแนนคำตอบในแต่ละข้อ

f = จำนวนความถี่ของแต่ละคำตอบ

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคูณด้วยความถี่

3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$\text{S.D.} = \frac{\sum fx - (\sum X)^2}{N}$$

4. การหาค่าสถิติ โดยใช้สถิติ t-test เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรในกรณีกลุ่มตัวอย่างมีสองกลุ่ม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และใช้สถิติ F-test เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรในกรณีกลุ่มตัวอย่างมีมากกว่าสองกลุ่ม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และหากพบว่ามีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ใช้วิธี Scheffe เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

การแปลค่าผลคะแนน

การแปลความหมายของคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้นแต่ละช่วงชั้นห่างกัน 0.80 คะแนน ซึ่งสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ทัศนคติต่อลักษณะการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ และระดับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ จากคะแนนเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยมีสาระสำคัญจากแบบสอบถามคือ

1. การพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติและการอธิบายโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ตารางการกระจายของตัวแปร โดยอ่านค่าสถิติตัวเลขที่ปรากฏในตารางเพื่อประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ อยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2550 – เดือนกันยายน 2551 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ (วันที่ 30 มีนาคม 2547) เป็นเวลาประมาณ 4 ปี จึงเป็นระยะแรกของการนำนโยบาย ซึ่งอยู่ในรูปของกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ข้อมูลที่มีการกล่าวถึงและผลการศึกษาค้นคว้า อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปหลังจากเวลาผ่านไประยะหนึ่ง